

Redactioneel in *Militaria Belgica Info*, Driemaandelijkse informatietijdschrift van de Koninklijke Vereniging van het Koninklijk Museum van het Leger en voor Krijgsgeschiedenis – Brussel VZW (KVVV) (24.05.2024)

Wenst de politieke wereld de verdwijning van het Koninklijk Legermuseum?

De regering heeft besloten een groot deel van de tentoongestelde collecties van het Legermuseum af te schaffen, zonder ook maar enige vervangingsoplossing voor te stellen!

Op vrijdag 17 mei 2024 heeft de Ministerraad zijn akkoord gegeven voor het “Masterplan” over de heropwaardering van de Jubelparksite voorgesteld door de vzw HORIZON 50/200. De begroting daarvoor komt op 107 miljoen uit, maar er wordt meteen wel bij gezegd dat de totaliteit van dat bedrag niet beschikbaar is! Toch zullen om ter snelst wedstrijden voor de realisatie worden uitgeschreven. En de financiering: die komt later well!

Door het project verliest het Legermuseum de Bordiauhal, omdat daar een tentoonstelling eigen aan de 200e verjaardag moet komen. Die tentoonstelling en de miljoenen die ermee gepaard gaan, worden aan de privésector toevertrouwd, een activiteitensector die binnen de raad van bestuur van de vzw HORIZON 50/200 trouwens goed is vertegenwoordigd. De uitleg die gegeven wordt om dit goed te praten: het gebouw zou in relatief slechte staat verkeren, bijna leeg zijn en grondig gerenoveerd moeten worden. De werkelijkheid ziet er wel even anders uit, want het cliché van de oubollige architectuur en achterhaalde museologie klopt uiteraard helemaal niet: dit deel van het Museum onderging in 1983, als laatste in het Jubelpark, een volledige renovatie. De permanente tentoonstelling die er wordt voorgesteld, werd in 2010 en 2019 ingehuldigd; ze beantwoordt perfect aan de regels van de moderne museologie!

Op het gelijkvloers van de Bordiauhal is voldoende plaats om mooie en grote tentoonstellingen te organiseren! Prestigieuze expo's werden er reeds gehouden:

“Lisolo Na Bisu, de Congolese soldaat”, “1918-2018, de Grote Oorlog voorbij”, “175 jaar Leopoldsorte”, enz.

De tentoonstelling over de opkomst van het totalitarisme in 1918-1939 en over de Tweede Wereldoorlog zou dus van de tweede en derde verdieping van de Bordiauhal moeten worden weggehaald. Daardoor zullen de permanente opstellingen gewijd aan o.a. het Verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog en de Shoa verdwijnen. De herdenkingsopdracht wordt met voeten getreden, de barbarij van de betrokken periode wordt van de tafel geveegd, terwijl we vandaag geconfronteerd worden met extremismen allerhande en walgelijk racisme. Tijdens die zwarte bladzijde in onze geschiedenis hebben onze landgenoten voor vrijheid gestreden en werden ze in kampen omgebracht. Die herinnering doen verdwijnen net wanneer we de 200^e verjaardag van België gaan vieren, is een echte heresie die waarschijnlijk het resultaat van een grote onwetendheid is! De tentoonstelling bevat ook unieke objecten (die nergens anders ter wereld te vinden zijn) en toont de verschijning van de Baltische Staten, van de eerste Republiek Oekraïne, van Finland, van Tsjecho-Slowakije en van het onafhankelijke Polen. Moeten we echt vermelden dat de verdwijning van deze collecties, op 300 meter van de Europese instellingen en in de context van de oorlog in Oekraïne, totaal ongepast is?

Gedaan ook met de vitrines over koning Albert I en de talloze prestigieuze eretekens die hij in verband met de Eerste Wereldoorlog heeft gekregen!! Het tentoonstellingsproject over de naoorlogse periode op het gelijkvloers van de Bordiauhal (de oorlog in Korea, de Koude Oorlog, de gewapende humanitaire acties, de operaties van de VN en van de NAVO) wordt ‘*sine die*’ uitgesteld.

Om nog maar te zwijgen over de geldverspilling. De opstelling van de collecties in de Bordiauhal heeft niet minder dan 7,5 miljoen euro gekost, een som die langzaam en moeizaam bijeen werd gespaard, onder andere met de hulp van de Nationale Loterij. Als de structuren van de tweede mezzanine ook zouden worden afgebroken, komen we op 10 bijkomende miljoenen uit. Herbestemming voor de collecties en het daaraan gekoppelde budget zijn niet voorzien.

Een nieuwe reserve moet worden gegraven, d.w.z. nog eens 14 miljoen erbij. Maar zal die reserve wel degelijk voor de collecties zijn bestemd en zal ze volgens de internationale conserveringsnormen worden gebouwd? Op tijd voor een dergelijke verhuizing?

De Bordiauhal zou na 2030 aan het Legermuseum worden teruggegeven, maar voor de heropstelling van de verzamelingen is geen budget voorzien. De tentoonstelling in 2031 op identieke wijze terugplaatsen zal wel veel meer dan de oorspronkelijke 7,5 miljoen kosten, eerder 30 à 35 miljoen! Wie gelooft nu echt dat een dergelijke som in de begrotingscontext van de volgende jaren zal worden gevonden?

Het Museum zal ook de tentoonstellingsruimte van de arcades verliezen, te voordele van een drankgelegenheden. Wat gaat met de prachtige collectie-Titeca en de koninklijke schenking van graaf de Ribaucourt, die daar staan opgesteld, gebeuren?!?!

Het project zwijgt in alle talen over de bestemming van de vier massieven van de Bordiauhal. Die bevatten naast de kantoren van het museum personeel vier restauratieateliers en acht reserves. Waar moet dit alles heen? Niets is voorzien! En wat staat het documentatiecentrum (onder de Bordiauhal) van het Museum te wachten?

Het project voorziet ten slotte ook een as Schuman-Merode, die een esplanade met een ondergrondse ruimte moet worden, de ruggengraat van de site. De ruimte naar Schuman toe bevat nu de centrale reserve van het Museum, ongeveer 2.500 m², waarvoor de toegang zich in de Bordiauhal bevindt. Ze huisvest zeldzaam materieel dat op het gebied van veiligheid zeer gevoelig ligt (ongeveer 15.000 draagbare vuurwapens: een militair domein, met een enkele ingang die onder alarm staat). Verplaatsing van dit alles veronderstelt de bouw van een nieuwe reserve met identieke kenmerken. Waar is het geld daarvoor?

Een ander gebouw van de Jubelparksite en dat aan de Regie der Gebouwen toebehoort, wordt door het privé museum Autoworld bezet. De inrichting van dat gebouw voor de tentoonstelling i.v.m. de 200e verjaardag zou heel wat minder kosten dan de nu voorgestelde optie met de Bordiauhal. Het idee werd aanvankelijk overwogen, maar een oplossing met Autoworld werd al even snel afgevoerd! Er wordt voor gekozen de openbare tentoonstellingen van het Legermuseum af te breken en talloze miljoenen van de staatskas uit te geven, maar tijdens dezelfde Ministerraad wordt wel de huurovereenkomst met het privé museum tot in 2041 verlengd. Is dat vreemd? Is dat een toeval? Overloop even de samenstelling van de raad van bestuur van Autoworld: daar ligt misschien het antwoord!

Welke toekomst heeft het Legermuseum? Een langzame dood? Waarschijnlijk de definitieve verdwijning van zijn belangrijkste herdenkingsruimte? Is het de bedoeling een pijnlijk en essentieel onderdeel van onze geschiedenis weg te moffelen? Wie heeft hier baat bij?

Philippe JACQUIJ,
Voorzitter van KVVL

SRAMA-KVVL
Parc du Cinquantenaire, 3
1000 Bruxelles